

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type	Research Article	Accepted / Makale Kabul	19.09.2019
Received / Makale Geliş	05.07.2019	Published / Yayınlanma	24.09.2019

GENÇLİĞİN SİYASAL KATILIMA İLİŞKİN ALGISI: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ

PERCEPTION OF YOUTH ON POLITICAL PARTICIPATION: A SAMPLE OF UNIVERSITY STUDENTS

Doç. Dr. Hakan CANDAN

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Karaman / TÜRKİYE, ORCID: 0000-0001-9496-9784

Bilim Uzmanı Ali TOSUN

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman / TÜRKİYE, ORCID: 0000-0001-7908-964X

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1350>

Reference: Candan, H. & Tosun, A. (2019), Gençliğin Siyasal Katılıma İlişkin Algısı: Üniversite Öğrencileri Örneği, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(42): 2586-2599.

ÖZET

Toplumdaki bireylerin siyasal tavır ve davranışları siyasal toplumsallaşma olarak ifade edilmektedir. İnsanlar, kendilerini ilgilendiren kararları etkilemek veya bunları durdurmak, bunlara müdahale etmek amacıyla aktif veya pasif bir şekilde siyasal katılım eğiliminde bulunurlar. Üniversite gençliğini ele alan bu çalışmada; siyasal bilgi düzeyi, siyasal karar alma mekanizmalarına karşı tutumlar, siyasal alandaki etkinlik ve Türkiye'nin belirli politika ve sorunlarına karşı olan davranışlar belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada anket tekniği ve kolayda örnekleme yöntemi ile 680 öğrenci ile oluşturulan örneklemden veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler, SPSS paket programlar kullanılarak analiz edilmiştir. Analizler sonucunda; öğrencilerin siyasal katılım düzeylerinin düşük olduğu ve ailesinde siyasi parti üyesi bulunanların genel olarak daha yüksek siyasal katılım düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Türkiye'deki siyasal sisteme güven konusunda öğrencilerin ikiye bölündüğü görülmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin ailelerinin eğitim düzeyi ile siyasal katılım düzeyi arasında da anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, İdeoloji, Katılım, Siyaset.

ABSTRACT

The political attitudes and behaviors of the individuals in society are expressed as political socialization. When people are considered for political participation, they develop attitudes and behavior towards political decision making. People tend to participate actively or passively in political participation in order to influence or interfere with decisions that concern them. In this study which deals with university youth; the level of political knowledge, attitudes towards political decision-making mechanisms, the activities in the political arena and the behavior against the specific policies and problems of Turkey. In the study, literature was searched primarily and the subject was explained. Then using the survey technique; 680 students determined by easy sampling method and data were collected from the sample. The data were analyzed using SPSS packet programs. As a result; it is determined that the level of political participation of the students is low and that those who have political party members in the family generally have a higher participation level. It is seen that students are divided into two in terms of trust in the political system in Turkey. However, it has been determined that there is a significant relationship between the education level of the students parents and the level of political participation.

Keywords: Youth, Ideology, Participation, Politics.

1. GİRİŞ

Günümüzde yaygın olarak ifade edilen katılım olgusu hem uygulama kısmında hem de teoride birbirinden değişik açılardan ele alınmakta, buna bağlı olarak katılım boyutunda tartışma alanı geniş bir alana yayılmaktadır. Böylece siyasal katılım olayına farklı yaklaşımlar ortaya çıkmaktadır (Güldiken, 1996: 31).

Ulusal veya uluslararası arenada birçok insanın geleneksel bir şekilde oy verme faaliyetinde buldukları günümüzde siyasal katılım kavramında iki yaklaşım dile getirilmektedir. Bunların ilki, siyasal katılımı gelişme ve ilerlemenin tezahürü olarak açıklayan yaklaşımdır. İkinci yaklaşım da siyasal katılıma kişisel düzeyde bakan ve bireyi oy verme faaliyetinde bulunmaya, sorunlarını yönetimdeki makamlara iletmeye, politik gösterilerde bulunmaya, daha doğrusu gerçek bir katılıma yönelen sebeplerin incelenmesidir. Birçok bilimsel çalışmada siyasal katılım oy verme istatistiklerine dayandırılmıştır. Yani katılım olayına sadece oy verme olarak yaklaşmış ve o şekilde tanımlanmıştır (Kapani, 2005: 130-131).

Siyasal katılım, bireylerin, hükümette bulunanları seçtiği ve faaliyette buldukları çalışmaları ilk elden ya da dolaylı bir şekilde denetlemek için kalkıştıkları eylemlerdir. Katılımı yoğunluk sayan görüşler de vardır. Katılımcı, tam katılımı düşündüğü ve katılımın kişisel, etkin katılım deneyimine uygulanan bir katılıma deneyimi olduğunu ileri sürer. Tam katılımcı bunu yapar, çünkü etkenliği onu ödüllendirir. Üzerinde önemle durulması gereken bir nokta da siyasal katılımın mobilizasyon olmadığıdır. Katılım, bireyin kendi başına ve kendi hareketleriyle isteyerek katılması demektir. Yani katılım kendi kendine harekete geçme demektir. Bu anlamıyla mobilizasyonun tam tersidir. Siyasal katılım, bireyin siyasal hayata kişisel ve etkin bir biçimde kendi başına karışma hareketidir.

İnsanların siyasal katılımları önemli ölçüde politika değerlerinin meydana getirdiği normatif değer ve kaidelerin etkisindedir. Bu normatif değerler, bireylerin sorumluluklarını ve davranışlarıyla ilgili limitleri ortaya çıkarır. Örnek vermek gerekirse, oy verme faaliyeti eğitim hayatımızın en başından itibaren bize aşılana bir görevdir. Bireyler siyasi davranış sergilerken özellikle iki hususu dikkate alır. İlki, faaliyete geçme safhasında karar almak; ikincisi ise, kararını verdiği bu hareketin tarafını ve istikametini açıklamaktır. Birey, bir seçim esnasında oy verme veya vermeme fiili dışında hangi kişi veya kişilere de oy vereceğini tasarlar (Şaşmaz, 2015: 42-43).

2. SİYASAL KATILIMIN KAPSAMI VE BOYUTLARI

Siyasal katılım; yönetimde etkili olmak, kararları doğrudan ya da başkaları yardımıyla vermek, güç sahibi olmak, önemli etkilerde bulunmak, önemli görevlere ve konumlara gelebilmek olarak değerlendirilebilir. Bunların yanında katılım olgusu, vatandaşlık görevini yerine getirmek, yöneticilerin seçilmesine olanak sağlamak, kamusal faaliyetlerin sürekliliğine yardımcı olmak gibi kişisel hırsların az olduğu bir anlayışla da tanımlanabilir.

Siyasal katılımında en alt düzey; gazete dergi kitap okumak, mitinglere katılmak, yakın çevre ve arkadaşlarla siyasal ve toplumsal konular hakkında konuşmak, medya organlarını takip etme ve izleme faaliyetleri kapsar. Gençlik kollarına üye olmak, siyasi parti kurmak veya üyesi olarak sürekli aktif görevlerde bulunmak ve yönetimde etkin rol almak katılımın ve yönetim alanının zirve noktaları olarak ifade edilebilir (Kutlu, 2009: 68). Genel olarak siyasal katılım; yönetimdekileri etkileme yoluna başvurarak onlarla görüşmeye çalışmak, oy kullanma metoduna başvurmak ve belirli kişi veya gruplarla toplumsal ve siyasal olayların tartışılıp değerlendirilmesi şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Aydın, 2017: 17).

2.1. Siyasal Katılıma Etki Eden Faktörler

Çalışmamızın bundan sonraki bölümünde, siyasal katılımın yoğunluğunda görülebilecek farklılıkların nedenlerini ve çeşitli siyasal katılım türlerinin oluşum koşullarının neler olduğu açıklanmaya çalışılacaktır.

2.1.1. Sosyo-Ekonomik Değişkenler ve Siyasal Katılım

Sosyo-ekonomik değişkenler, halkla ilgili sosyo-ekonomik etkenlerin politik hareketi etkileme düzeneği olarak nitelendirilebilir. Bu mekanizmanın iki ayrı şekilde işlemekte olduğu düşünülebilir. İlk olarak,

sosyo-ekonomik faktörlerin organizmanın algılamasını, tavır ve ön yönelimleri değiştirmesi yolu ile, ikinci etkileme yolu ise dürtüler aracılığıyla olur. Değişen sosyo-ekonomik durum, bireyin sahip olduğu tepkileri de farklılaştırır. İşte bunun bir sonucu olarak sosyo-ekonomik değişkenler, siyasal davranışın ilk ve doğrudan doğruya sebebi değildir. Araya giren değişkenler aracılığıyla kendilerini hissettirebilirler (Dilber, 2013: 8).

2.1.2. Cinsiyet Roller ve Siyasal Katılım

Yapılan birçok psikolojik araştırmaya göre, her toplumun kadın ve erkeklere yönelik olarak tanımlanan yargı kalıpları bulunmaktadır. Cinsiyet ve biyolojik vasıfların bu çıkarımları, kişilerin kendi iradesi veya dış baskılar sonucu kendilerini bu beklentilere karşılık verecek bir şekilde bürünmelerine neden olmuştur. Özellikle bizim toplumumuzda "kadına özgü" eylemler arasında siyaset yer almaz. Kadınlar erkeklerden daha sosyal ve siyasal girişkenlik içinde bulunur. İşte bundan dolayı kadın erkekten daha düşük bir siyasal katılım içerisinde yer alır.

2.1.3. Yaş ve Siyasal Katılım

Yaş faktörü de siyasal katılımı önemli bir faktördür. Yaş olgusu cinsiyet gibi insanın elinde olmayan siyasi bir faktör, kişinin geçirdiği zaman dilimini ifade eder. Genç insanın hem enerji hem zaman bakımından siyasi faaliyeti gerçekleştirebilmesi ve ev sorumluluğu, görevde yükselme, belirli bir faaliyeti sürdürme gibi bağlarının bulunmaması nedeniyle gösterilere, seçim çalışmaları gibi çok zaman ve efor isteyen siyasi aktivitelere, yaşlılara ve orta yaşlılara göre daha rahat katkı yapmaları beklenebilir. Ayrıca gençliğin eski kuşaklara ve geleneklere karşı ayaklanmaları mümkündür. Saf ideolojilere gençler daha fazla ilgi göstermektedirler (Kalaycıoğlu, 1983: 20-23).

2.1.4. Kentleşme ve Siyasal Katılım

Metropollerde, kasaba ve köylerde yaşayan insanlar siyasi hayata aynı biçim ve şartlarda katılım gösteremezler. Kentlerdeki siyasal katılım bağımsız bir şekilde ve sağduyulu olurken, kırsal alandaki katılım ise genel olarak bağımlı bir şekildedir. Küçük yerleşme birimlerindeki aile ilişkileri ve dayanışma, ağa ve benzeri güçlerin etkisi, eğitim yetersizliği, kitle iletişim araçlarını kullanma kısıtlılığı gibi etkenler bağımsız siyasal katılımı zorlaştırmaktadır.

Kentleşmeyi modernleşmenin bir boyutu olarak gören bu öneride kısaca, kentlerin siyasal katılımı artıran bir hayat alanı oluşturduğunu ifade edebiliriz. Kentte yaşamının sağladığı fırsat ve olanaklar da değerlendirildiğinde siyasi gelişmeler izlenebilir. Bu da kırsal kesimlere göre kentlerde katılım boyutunun karar alma mekanizmalarına daha fazla katkı sağladığını bize göstermektedir. Miting, gösteri yürüyüşü, protesto eylemleri türündeki siyasal katılım biçimleri kentsel ortamlarda daha kolay kullanılmaktadır (Dursun, 2014: 245-247).

2.1.5. Eğitim Düzeyi ve Siyasal Katılım

Siyasal katılım üzerinde etkili olan faktörler arasında en önemli rolü oynayan değişkenlerden birisi de eğitimidir. Eğitim düzeyinin önemi, siyasi yaşama katılımın ilk koşullarını sağlarken aynı zamanda siyasi katılımcılığa etki yapan davranış ve tutumların belirlenmesinde ortaya çıkmaktadır. Eğitim düzeyinin siyasal katılıma etkilerini şu şekilde sıralayabiliriz: Öncelikle, eğitim olanaklarından daha fazla istifade edenler için katılım vatandaşlık bilinci oluşturup vatandaşlık rolü olarak hayat bulmasına vesile olur. İkinci bir etken olarak eğitim olgusu, kişiye çevresindeki toplumsal kurumlara ve yapılan faaliyetlere karşı duyarlı olmasını ve değiştirmek yoluyla istenilen amaca ulaşmak için hem inanç hem de beceri kazandırmaktadır.

2.1.6. Meslek Statüsü ve Siyasal Katılım

Meslek statüsü çeşitli yönleriyle siyasal katılım üzerinde etkilidir. Meslek de kişinin siyasal yaşama katılımını belirleyen etmenlerden biridir. Meslek seviyesi yüksekte olan kişilerin, alt seviyeli mesleğe üye kişilere nispeten, siyasi çevrelerde daha kolay ve etkin bir görev oynayabileceği varsayılmaktadır. Özellikle ticaret ve sanayi alanında faaliyet gösteren kişilerin de siyasal katılımı ve siyasetçilerle temas kurması söz konusu olmaktadır (Usta, 2013: 50). Bunun yanında meslek, bireyin kişiliğinin biçimlenmesinde de önemli bir rol üstlenmektedir. Kişi mesleğinin niteliğine göre tutum ve davranışlar geliştirebilir (Dursun, 2010: 243).

2.1.7. Sosyo-Ekonomik Statü ve Siyasal Katılım

Sosyo-ekonomik statünün siyasal katılımı belirlemede oynadığı rolü araştıran hemen hemen her araştırma sosyo-ekonomik statünün siyasal katılımı arttırdığını belirtmiştir. Yüksek sosyo-ekonomik statü siyasal katılımı teşvik edici bir unsurdur. Toplumda güçlü ekonomik ve sosyal koşullara sahip olana kişilerin yeteri kadar imkânlardan faydalananlar olması hasebiyle, toplumsal alandaki bu statülerini himaye etmek ve devam ettirmek maksadıyla siyasi sistemdeki kişileri ve olayları takip ederek karar aşamalarında onlara etkide bulunmayı amaçlamaları sürekli kendini göstermektedir (Dilber, 2013: 12).

2.1.8. Örgüte Üyelik ve Siyasal Katılım

Sürekli bir grup veya oluşuma katılmak kişiyi bazı etkilerle yüz yüze getirecektir. İlk olarak, bir oluşum ya da gruba katılmak kişinin öğreneceği, düşüneceği, konuşacağı hususları ortaya çıkarmaya etkide bulunur. İkinci olarak, kişi gruptaki diğer kişileri onayladığı veya onlar gibi olmak istediği sürece onların davranış kalıplarını sergileyecektir. Nihayet üçüncü olarak da oluşumun içinde bulunan kişi, gruptaki diğer şahıslar gibi davranmadığı takdirde, ya belirli bir yaptırıma tabi olur ya da dışlanacağı için korkarak diğer kişiler gibi davranmak zorunda hissedecektir kendini. Buna ilaveten, örgütte bulunma siyasal katılımı teşvik edici bir etki yaratırken, siyasal katılımın çeşitli biçimlerde de oluşmasında etkili olmaktadır. Mesela, oy verme davranışında üyelerini seferber edebilirler (Çebi ve Şahin, 2011: 221).

3. TÜRKİYE'DE GENÇLİK VE SİYASET

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2016 yılı itibariyle 15-24 yaş aralığındaki gençler ülke nüfusunun %16,4'ünü oluşturmaktadır. Aynı yıl için toplam nüfus 78 milyon 741 bin 53 kişi olup bunun 12 milyon 899 bin 667 kişisi gençlerden oluşmaktadır. Mevcut genç nüfusun ise %51,2'sini erkekler %48,8'ini de kadınlar oluşturmaktadır. Kadınlarda daha yüksek olmak üzere 2016 yılsonu itibariyle de genç işsizliği %24 civarındadır (TÜİK, 2016). Ülkemizdeki gençlik yaşama dair bakış genellikle mutlu olduğunu ileri sürmekle birlikte Türkiye İstatistik Kurumu'nun araştırmasına göre büyük ölçüde kendileri "mutlu" olarak ifade etmişlerdir.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK)'ya göre Türkiye'de 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referanduma bir önceki genel seçim olan 1 Kasım 2015 seçimine göre yaklaşık 2 milyon kişi artmış olmakla birlikte bunlar gençlerden oluşmaktadır. Anket şirketleri ve siyasi partilerin referandum sonrası yaptıkları değerlendirmelere göre gençlerin tercihlerinin ise işsizlik ağırlıklı nedenler muhalefetten yana olduğu ileri sürülmüştür. Bu tespit referandum sonrası Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)'nin yöneticilerine aittir (www.posta.com.tr). Yine 7 Haziran 2015 ve yinelenen 1 Kasım 2015 genel seçimlerinde de özellikle ilk kez sandığa giden gençlerin oylarının yaklaşık %70'inin muhalefet ağırlıklı olduğu yapılan değerlendirmeler arasındadır (www.haberturk.com). Genç seçmenlerin tercihleri ve seçmen davranışları hakkında yapılan pek çok araştırma bulunmakla birlikte bunların uzlaştığı temel noktalara bakıldığında tercihlerin işsizlik, belirsizlik, geçmişle kıyaslama yapılamaması, "ası"ya da "karşı duruş" genç psikolojisinin etkili olduğu ileri sürülmektedir.

Diğer yandan gençlerin seçmen davranışlarının konu edildiği araştırmalarda gençlerin katılımları genellikle nicel ve oy verme bağlamında ele alınması ileri sürülen görüşleri tartışmalı hale getirmektedir. Gençliğin siyasete katılması/katılmaması olgusu siyasal sahadaki ideolojilerin ve politik görüşlerin etkinliği ile de yakından ilgilidir. Günümüzde özellikle ülkemiz gibi politik hareketliliğin yoğun olduğu toplumlarda çeşitli siyasal katılım şekilleri (anlaşma) konvansiyonel olan/olmayan veya post modern siyasal aktivite sınıflandırma biçimlerinin de dikkate alınması gerekmektedir (Özer, 2011: 46). Konvansiyonel siyasal katılımda demokrasinin ana kurumsal aktörleri olan siyasal partilere doğrudan katılım söz konusu iken seçimler dışında siyasi karar alma süreçlerine katılım vardır. Post modern katılımdaysa doğrudan politika ya da siyasi örgüt ve kuruluşlar olmamasına rağmen kolay bir şekilde siyasallaşabilen bir aktif katılım vardır (Şaşmaz, 2015: 39).

Görüldüğü gibi gençlerin siyasete katılımlarında oy vermenin birden çok yol ve yöntemi vardır. Gençlerin siyasete katılımları ülkemizde de örneği görüldüğü gibi oldukça önemli ve hatta belirleyici olabileceği için gençlerin siyasette toplumsal modernleşme yolunda oldukça önemli rol alabileceği görülmektedir. Çünkü katılım ve dışlanma arasında kalan gençlerin toplumsal hayata dâhil edilmesinde siyasal katılım önemli yere sahiptir. Diğer yandan gençlerinin katılımlarının sağlanmadığı her türlü

girişim, etkinlik bakımından eksik kalabilecektir (Edwards, 2008: 17). Özellikle de ülkemiz gibi genç nüfusun yoğun olduğu toplumlarda bu durum çok daha önemlidir. Yoksulluk, ırk, dil, din, eğitim, sosyal içerme, istihdam vb. gibi faktörlerden dolayı genç katılımının yeterince sağlanamadığı toplumsal yaşam küçük gerekçelerle bile zaman zaman kargaşalara maruz kalabilmektedir (Pavlidis ve Barker, 2010: 27).

Toplumda sanılanın aksine gençlerin siyasete ilgisiz olmadığını söyleyebiliriz. Bu yargının nedeninin yukarıda da açıklandığı gibi siyasal katılımın konvansiyonel faktörlerin ölçüt alınmasından ileri geldiği düşünülmektedir. Bu konuda örnek verilebilecek bir çalışma Sosyal Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Vakfı'nca (SEKAM) tarafından 2013'te yapılan Türkiye Gençlik Raporu Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri Raporu'na göre (SEKAM, 2013: 127-128):

Gençlerin Türkiye ve dünya ölçeğindeki siyasal-toplumsal-ekonomik gündemle yüksek düzeyde (%80) alakalı olduğu ortaya çıkmıştır. Türkiye ve dünya gündemine ilgisiz olanların oranı genel olarak düşük seviyededir (%20). Genç kesimin Türkiye/Dünya ölçeğinde yaşanan siyasal-toplumsal-ekonomik hususlara ilgi seviyeleri, kendi siyasî, ideolojik ve dini kimlikler açısından büyük bir farklılığa neden olmamaktadır.

Türkiye'nin ve Dünyanın siyasal-toplumsal-ekonomik gündemi ile ilgili olan genç bireylerin, gazete-kitap okuma faaliyetinin de bunlarla doğru orantılı bir biçimde olması gerekir. Bu gerekliliğe uygun şekilde, kitap-gazete okuma sıklığı ile ülkenin ve dünyanın toplumsal-siyasal-ekonomik gündemini takip arasında doğru orantılı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Ülkenin ve dünyanın siyasal-toplumsal-ekonomik gündemiyle çok ilgili olan gençler, her gün gazete okumakta ayrıca yılda en az 11 tane kitap bitirmektedir. Bu sonuçlar, ülkenin ve dünyanın siyasal-toplumsal-ekonomik gündemine daha düşük düzeyde ilgili olanlara göre oldukça yüksek oranlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Gençliğin siyasal gündemi, genç kesimin siyaset kurum ve kuruluşlarıyla alakalı davranış ve düşüncelerini ortaya çıkarmak amacıyla araştırma boyutunda bazı sorular yer almıştır. Bu sorular sorularak gençliğin siyasal kurumlar karşısındaki düşünce ve davranışları, siyasal ilişki seviyeleri, siyasi tercihleri, eleştirileri, bilgileri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Gençlerin siyasi ilgilerini ortaya çıkarmak için sorulan sorulardan biri, "Türkiye ve dünya ölçeğinde yaşanan toplumsal-siyasal-ekonomik gündeme ilgili misiniz?" sorusudur. Gençlerin ülke ve dünya ölçeğindeki toplumsal-siyasal-ekonomik gündemle büyük oranda ilgili oldukları anlaşılmaktadır (%79,8). Ülke ve dünya gündemine ilgisiz olanların oranı genel olarak düşüktür (%20,2). Gençlerin Türkiye/Dünya ölçeğinde yaşanan toplumsal/siyasal/ekonomik konulara ilgi düzeyleri, sahip oldukları siyasî, ideolojik ve dinî kimliklere göre farklı bir seyir izlememektedir.

Ülkenin siyasî gidişatı hususunda gençlerin ikiye bölündüğünü görüyoruz: Gençlerin yüzde elli biri (%51), ülkenin siyasî gidişatını olumlu bulmakta; buna rağmen diğer kısmı da (%49) olumsuz görmektedir. Ülkenin siyasî gidişatı, gençlerin siyasî, ideolojik ve dinî kimliklerine bağlı olarak bir değişim göstermektedir. 1.grup (Atatürkçü, Laik, Kemalist, İlerici) (%53-%61) ve 4. grup (Komünist, Ateist, Devrimci, Feminist) (%57-%71) kimlik mensuplarına göre ülke kötüye doğru; 3. Grup (Dindar, İslâmci, Müslüman) (%52-%58) ve 5. grup (Ülkücü, Muhafazakâr, Milliyetçi) (%51-%60) kimlik mensuplarına göre de ülke iyiye doğru gitmektedir. 2. grup (Liberal, Sosyal Demokrat, Sosyalist, Demokrat) kimlik mensuplarının bu konuda ikiye bölündükleri ve kafalarının karışık olduğu görülmektedir.

Ülkenin gelecek on yılının daha iyi olup olmayacağı konusunda da gençler, yaklaşık ikiye bölünmüşlerdir. Ülkenin daha iyiye gideceğini söyleyenlerin oranı %52 olurken; bu, mevcut gidişatı olumlu bulanların oranıyla (%51) uyumludur. Gençlerin %21'i, on yıl sonrasında Türkiye'nin bugün ile aynı olacağını düşündüğünü belirtmiştir. Bu kesimin, gelecekte, olumlu veya olumsuz olma ihtimali bulunmaktadır. Bununla birlikte gençliğin %51-52'lik bir kesiminin hem mevcut durumun iyi olduğunu hem de geleceğin iyi olacağını belirtmesi olumlu bir gelişmedir. Gençlerin, ülkenin on yıl sonrasına ilişkin görüşleri, siyasî, ideolojik ve dini kimliklerine bağlı olarak değerlendirildiğinde ilginç bir tablo ortaya çıkmaktadır. Komünist kimlik mensupları hariç (%40), geri kalan 17 kimlik mensubu (%36-57) oranında, ülkenin on yıl sonrasının bugüne nazaran daha iyi olacağını belirtmiştir. On yıl sonrası Türkiye'sinin bugünle aynı olacağını belirtenler ise yüzde on sekiz ila yirmi beştir (%18-25). İlgilenecek bir sonuç da Ateist, Devrimci ve Feministlerin mevcut gidişatı olumsuz görüp on yıl sonrasını olumlu olarak görmeleridir.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Siyaset algısı ve siyasal katılım konusu birbiriyle iç içe geçmiş bireylerin toplumsal hayata katılımını belirleyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de gençliğin siyaset algısı ve siyasal katılımı konusundaki durumu Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'ndeki öğrenciler üzerinde yapılan anket ile üniversite ve il bazında ifade edilmeye çalışılmıştır. Anket formu iki kısımdan meydana gelmektedir. İlk kısımda demografik bilgiler yer almaktadır.

İkinci kısımda ise siyasetle ilgili bilgilerin ölçülmeye çalışıldığı, siyasal kurumlarla olan ilişkilerin açıklanmaya çalışıldığı, siyasi fikirlerin oluşmasını etkileyen unsurların ölçülmeye çalışıldığı, siyasal sisteme katılım araçlarının ne derecede benimsendiği, resmî kurumlara güven derecesinin açıklanmaya çalışıldığı gibi sorular bulunmaktadır. Soru formu oluşturulurken Korkmaz'ın (2005) çalışmasından yararlanılmıştır.

Araştırmanın evrenini Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nde öğrenim gören 14395 öğrenci oluşturmaktadır. Hata payının %5'in üzerinde olmaması hedeflenmiş ve en düşük örneklem büyüklüğü %95 güven düzeyinde 374 kişi olarak hesaplanmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2016).

Verilerin değerlendirilmesinde IBM SPSS Version 21 programı kullanılmıştır. Tamamına yakını kategorik olan değişkenlerin sayı (n) ve yüzde (%) değerleri belirlenmiştir. Nitel verilerin değerlendirilmesinde ki-kare(x²) testi kullanılmıştır. Normal dağılım gösteren kategorik verilerin karşılaştırılmasında ise Pearson Korelasyon Analizi kullanılmıştır. İstatistiksel önemlilik 0,05 düzeyinde değerlendirilmiştir.

Çalışmanın bu bölümünde Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Yunus Emre Yerleşkesinde okuyan öğrencilerin siyaset algısı ve siyasal katılım konusundaki düşüncelerini ve bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik alan araştırmasının (anket tekniği) amacı-önemi, yöntemi, sınırlılıkları, araştırma hipotezleri, evreni-örneklemi ile araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve sonuçlar, değerlendirmeler-öneriler ele alınmaktadır.

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Siyasal katılım, siyasal sistem içindeki temel ilişkilerden birini oluşturur. Bu ilişkinin tarafları, birey ve siyasal otoritelerdir. Ancak bu ilişkinin gerçekleştiği ortama girdi ve çıktılarını veren ve onun içsel ve dışsal etkenlerini etkileyen bir siyasal sistem vardır. Siyasal katılımın tanımı tanımlanırken geniş halk kitlelerinin siyasal yaşamda ön planda olmaları sonucu siyasal katılım olgusu da giderek daha fazla önem kazanmaya başlamıştır. Siyasal katılımın önemli görülmesinin başlıca nedeni ise toplumun menfaatleri ve refahı için üretilen siyasi fikirlerin toplumun hizmetine sunulmasıdır. Bu süreçte toplumun dinamik ve geleceğinin emanet edileceği gençlerin tutumu ve katılımları oldukça önemlidir. Çünkü gençlerin siyasal yaşama ve siyasal düşünce süreçlerine katılımı demek onların parçası oldukları toplumun değerlerini geliştirmeleri ve topluma katkı vermeleri anlamına gelmektedir. Bu çalışmada gençlerin siyasal katılımlarına dair açıklamalar yapılmış ve alan yazın incelemesinden elde edilen bilgiler aktarılmaya çalışılmıştır.

4.1.1. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmada yapılan anket tekniği ile Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nin bütün öğrencilerinin temsil edildiği varsayılmıştır. Çalışmanın daha sağlıklı sonuçlar vermesi adına Türkiye evreninde Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi çalışmanın temel kısıtı olarak değerlendirilmiştir.

4.1.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

31.05.2017 tarihi itibarıyla Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Yunus Emre Yerleşkesi'nde örgün eğitim gören enstitü, fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokullarındaki (7331 kadın ile 7064 erkek) 14395 üniversite öğrencisi bu çalışmanın evreni oluşturmaktadır. Örneklem, kolayda örnekleme yöntemi ile yerleşke içindeki öğrencilere anket formu dağıtılması ve geri dönüşü sağlanan anketlerden oluşmuştur. Geri dönüşü sağlanan 680 ankete ulaşılmıştır. Bu örneklem grubu evreni temsil edecek yeterlilikte değerlendirilebilir (Candan, 2012: 174-175).

5. BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında; bireylerin genel özellikleri, katılımcıların siyasi katılımları, siyasete ilgi düzeyleri, katılımların siyasi görüşleri, siyasi faaliyetleri, siyasi sistem ilişkin görüşleri, hak talep etme durumu ve üniversite gençliğine ilişkin algıları ortaya konmuş ve analiz edilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Yaş Aralığı	Sayı (n)	Yüzde (%)
18-22 yaş arası	433	63,7
23-26 yaş arası	207	30,4
27-30 yaş arası	33	4,9
30 ve üzeri yaş	7	1,0
Cinsiyet		
Erkek	264	38,8
Kadın	416	61,2
Aile Gelir Grubu		
Alt Gelir Grubu(500-1000 TL)	72	10,6
Alt-Orta Gelir Grubu (1001-1500 TL)	187	27,5
Orta Gelir Grubu (1501-3000 TL)	362	53,2
Orta-Üst Gelir Grubu (3001-5000 TL)	52	7,7
Üst Gelir Grubu (5000+ TL)	7	1,0
Toplam	680	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımına bakıldığında erkeklerin%38,8, kadınların ise %61,2 oranında olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaşa aralıklarına bakıldığında 18-22 yaş arasındaki öğrencilerin %63,7 ile en fazla kesim olduğunu görüyoruz.

Öğrencilerin aile gelir grubunda orta-alt gelir grubu %53,2 ile (362 kişi) önemli bir kısmı oluşturmaktadır. Alt-orta gelir grubundakiler (187 kişi) %27,5 ile önemli bir kısmı oluşturmaktadır. Alt gelir grubundakiler ise (72 kişi) %10,6 oranına sahiptir. Orta-üst gelir grubu ise %7,7'dir. Üst gelir grubundakiler en düşük orana sahip olmaktadır (%1).

Tablo 2: Katılımcıların Oy Kullanma ve Ailelerinde Siyasi Parti Üyesi Bulunma Durumu İle Siyasi Düşüncenin Oluşumunu Etkileyen Unsurların Dağılımı

		Sayı (n)	Yüzde (%)
Sizce oy kullanmak yararlı ve sonuç getirci olabilir mi?	Evet	618	90,9
	Hayır	40	5,9
	Kararsızım	22	3,2
Ailenizde siyasi parti üyesi var mı?	Evet	96	14,1
	Hayır	584	85,9
Siyasi düşüncenin oluşumunu etkileyen unsurlar			
Aile ve akrabaların	Birinci öncelikli unsur	458	71,9
	İkinci öncelikli unsur	75	11,8
	Üçüncü öncelikli unsur	47	7,4
Üniversite arkadaş çevrem	Birinci öncelikli unsur	38	6,0
	İkinci öncelikli unsur	226	34,6
	Üçüncü öncelikli unsur	114	17,9
Kitle iletişim araçları	Birinci öncelikli unsur	49	7,7
	İkinci öncelikli unsur	94	14,8
	Üçüncü öncelikli unsur	151	23,7

Katılımcıların %90,9'u oy kullanmanın katılım açısından yararlı olacağını düşünürken %5,9'u sonuç getirmeyeceğini ifade etmektedir. %3,2'si ise kararsız bir tutum sergilemişlerdir.

Katılımcı öğrencilerin %14,10'u ailelerinde siyasi parti üyesi olduğunu ifade ederken, siyasi parti üyesi olmayanların oranı ise %85,90 olarak görülmektedir. Bu bilgiler ışığında ailelerin siyasi partilerden uzak bir yaşam sürdükleri varsayımına ulaşılabilir.

Katılımcı öğrencilerin siyasi düşüncelerinin oluşmasına etkide bulunan en önemli ilk üç öncelikli faktörler olarak 1. öncelik kısmında en fazla %71,9 ile aile ve akrabalar etkili iken, en az etkili olan faktör ise üniversite öncesi devam ettiğim okullar olarak %0,9'dur. 2. Öncelik olarak en fazla olarak ifade edilirken en az etkili olan faktör ise üniversite öncesi devam ettiğim okullar olarak %6,4'tür. 3. Öncelik olarak da en fazla %23,7 ile kitle iletişim araçları, en az %7,4 ile aile ve akrabalar olarak yanıtlanmıştır. Genel olarak ilk üç sıradaki öncelikler aile ve akrabalar, üniversite arkadaş çevresi ve kitle iletişim araçları faktörleridir.

Tablo 3: Katılımcıların Cinsiyete Göre Siyasete İlgili Düzeyi Durumları

Siyasete İlgili Düzeyi	Cinsiyet		Toplam	
	Erkek	Kadın		
Çok fazla	Sayı (n)	37	21	58
	Yüzde (%)	14,2%	5,1%	8,6%
Fazla	Sayı (n)	61	55	116
	Yüzde (%)	23,4%	13,3%	17,2%
Biraz	Sayı (n)	109	215	324
	Yüzde (%)	41,8%	52,1%	48,1%
Hiç	Sayı (n)	54	122	176
	Yüzde (%)	20,6%	29,5%	26,1%
Toplam	Sayı (n)	261	413	674
	Yüzde (%)	100,0%	100,0%	100,0%

Ki Kare testi, $X^2=33,079$; $p=0,000$

Siyasete ilgi düzeyi bakımından cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Erkeklerin siyasete ilgi düzeyi kadınlardan daha yüksek bulunmuştur.

Erkekler siyasete en fazla Biraz ilgi duyduklarını beyan etmişlerdir (%41,8). Genel olarak erkeklerin %79,4'ü siyasete ilgi duyduklarını ifade etmişlerdir. Kadın katılımcılar da siyasete en fazla Biraz ilgi duyduklarını beyan etmişlerdir (%52,1). Kadımların siyasete ilgi duyma oranları erkeklere nazaran %70,5 düzeyinde kalmıştır.

Tablo 4: Katılımcıların Anne ve Baba Eğitim Düzeyinin Siyasete İlgili Düzeyi İle Korelasyonu

	Anne eğitim düzeyi		Baba eğitim düzeyi	
	r	p	r	p
Siyasete ilgi düzeyi	-0,101	0,009	-0,101	0,009

*Pearson korelasyon analizi

Anne eğitim düzeyi ile baba eğitim düzeyi arttıkça siyasete ilgi düzeyi anlamlı derecede azalmaktadır.

Tablo 5: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Siyasal İdeoloji Durumları

Siyasi görüş (İdeoloji)	Cinsiyet		Toplam	
	Erkek	Kadın		
Kemalist	Sayı (n)	19	63	82
	Yüzde (%)	7,4%	15,3%	12,3%
Milliyetçi	Sayı (n)	97	122	219
	Yüzde (%)	37,7%	29,6%	32,7%
Muhafazakâr	Sayı (n)	50	47	97
	Yüzde (%)	19,5%	11,5%	14,5%
Marksist	Sayı (n)	3	3	6
	Yüzde (%)	1,2%	0,7%	0,9%
Liberal	Sayı (n)	6	7	13
	Yüzde (%)	2,3%	1,7%	1,9%
Sosyalist	Sayı (n)	13	26	39
	Yüzde (%)	5,1%	6,3%	5,8%
Sosyal Demokrat	Sayı (n)	20	28	48
	Yüzde (%)	7,8%	6,8%	7,2%
Hiçbir İdeolojimi Yok	Sayı (n)	2	1	3
	Yüzde (%)	10,1%	22,3%	17,6%

Tablo 5: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Siyasal İdeoloji Durumları-Devamı

Siyasi görüş (İdeoloji)		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
Diğer İdeolojiler	Sayı (n)	23	24	47
	Yüzde (%)	8,9%	5,8%	7,0%
Toplam	Sayı (n)	257	412	669
	Yüzde (%)	100,0%	100,0%	100,0%

Ki Kare testi, $X^2=35,215$; $p=0,000$

Katılımcıların siyasi görüşlerine göre cinsiyetler arasında anlamlı bir fark mevcuttur ($p<0,05$).

Erkeklerin %37,7'si Milliyetçi, %19,5'i muhafazakâr olduğunu ifade etmiştir. Kadınların ise %29,6'sı Milliyetçi, %15,3'ü Kemalist olduğunu beyan etmiştir. Kadınların %22,3'ü ise hiçbir siyasi ideolojiye taraf olmadığını ifade etmiştir. Hem erkekler (%1,2) hem kadın katılımcılarda (%0,7) Marksist düşünce en az benimsenen düşünce olarak ortaya çıkmıştır.

Tablo 6: Katılımcıların Siyasal İdeolojilerine Göre Siyasete İlgili Düzeyi Durumları

Siyasi Görüş		Siyasete İlgili Düzeyi				Toplam
		Çok fazla	Biraz	Fazla	Hiç	
Kemalist	Sayı (n)	11	36	15	17	79
	Yüzde (%)	13,9%	45,6%	19,0%	21,5%	100,0%
Milliyetçi	Sayı (n)	18	114	39	46	217
	Yüzde (%)	8,3%	52,5%	18,0%	21,2%	100,0%
Muhafazakâr	Sayı (n)	8	45	27	16	96
	Yüzde (%)	8,3%	46,9%	28,1%	16,7%	100,0%
Marksist	Sayı (n)	1	5	0	0	6
	Yüzde (%)	16,7%	83,3%	0,0%	0,0%	100,0%
Liberal	Sayı (n)	0	6	2	5	13
	Yüzde (%)	0,0%	46,2%	15,4%	38,4%	100,0%
Sosyalist	Sayı (n)	5	17	9	8	39
	Yüzde (%)	12,8%	43,6%	23,1%	20,5%	100,0%
Sosyal Demokrat	Sayı (n)	5	22	10	11	48
	Yüzde (%)	10,4%	45,8%	20,8%	23,0%	100,0%
Hiçbir İdeolojim Yok	Sayı (n)	3	55	9	51	118
	Yüzde (%)	2,5%	46,6%	7,7%	43,2%	100,0%
Diğer İdeolojiler	Sayı (n)	4	20	3	20	47
	Yüzde (%)	8,5%	42,5%	6,4%	42,6%	100,0%
Toplam	Sayı (n)	55	320	114	174	663
	Yüzde (%)	8,3%	48,3%	17,2%	26,2%	100,0%

Ki Kare testi, $X^2=59,115$; $p=0,000$

Siyasal ideolojilere göre siyasete ilgi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$).

Tabloya bakıldığında siyasete çok fazla ilgi gösteren kesimin %16,7 ile Marksist görüşe sahip kişiler olduğunu görüyoruz. Biraz ilgi gösteren kesimde de Marksist görüşlü kişiler en fazla yer almıştır. Fazla ilgi gösteren katılımcılar %28,1 ile Muhafazakâr kesim olarak ortaya çıkmıştır. Siyasete hiç ilgi göstermeyen kesim ise %43,2 oranı ile Hiçbir siyasi ideolojiye kendini yakın olarak görmeyen katılımcılardır.

Tablo 7: Katılımcıların Siyasal Faaliyetlere Katılma Durumu

Sizce aşağıdaki siyasi etkinliklerden hangileri siyasal sisteme katılım açısından yararlı ve sonuç getirici olabilir?	Cevaplar						Toplam	
	Evet		Hayır		Kararsız		Sayı (n)	Yüzde (%)
	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)	Sayı (n)	Yüzde (%)		
Bir siyasi partiye üye olmak / görev almak	337	49,6	317	46,6	26	3,8	680	100,0
Bir siyasi partinin veya adayın seçim kampanyasında görev almak (tanıtım yapmak, broşür dağıtmak)	292	42,9	363	53,4	25	3,7	680	100,0
Siyasetle ilgili bir sivil toplum örgütüne üye olmak / görev almak	344	50,6	311	45,7	25	3,7	680	100,0
Herhangi bir imza kampanyasına katılmak	306	45,0	347	51,0	27	4,0	680	100,0
Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak	354	52,0	299	44,0	27	4,0	680	100,0
İnternet üzerinden gerçekleştirilen bir protestoya katılmak	257	37,8	396	58,2	27	4,0	680	100,0

Katılımcılara sorulan “Sizce aşağıdaki siyasi etkinliklerden hangileri siyasal sisteme katılım açısından yararlı ve sonuç getirici olabilir?” şeklindeki sorulardan “*Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak*” şeklindeki seçeneğe evet cevabını verenlerin oranı %52 seviyesindedir. “*Siyasetle ilgili bir sivil toplum örgütüne üye olmak / görev almak*” etkinliğine evet diyenlerin oranı %50,6 olarak ortaya çıkmıştır. “*Bir siyasi partiye üye olmak/görev almak*” etkinliğine ise %49,6 oranında evet cevabı verilirken, %46,6 oranında hayır % denmiştir.

“*Herhangi bir imza kampanyasına katılmak*” etkinliğine %51 oranında hayır cevabı verilirken, “*İnternet üzerinden gerçekleştirilen bir protestoya katılmak*” etkinliğine %58,2 oranında hayır cevabı verilmiştir. “*Bir siyasi partinin veya adayın seçim kampanyasında görev almak*” faaliyetinde ise %53,4 oranında hayır cevabı çıkmıştır.

Tablo 8: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Siyasal Faaliyet Durumları

Siyasal Faaliyet		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
Gösteri yürüyüşüne katıldım	Sayı (n)	33	24	57
	Yüzde (%)	12,6%	6,6%	8,9%
Mitinglere katıldım	Sayı (n)	62	74	136
	Yüzde (%)	23,7%	18,0%	20,2%
Bir siyasal partinin veya adayın seçim kampanyasında aktif rol aldım	Sayı (n)	18	17	35
	Yüzde (%)	6,9%	4,1%	5,2%
Hayır hiçbir siyasal faaliyette bulunmadım	Sayı (n)	149	293	442
	Yüzde (%)	56,9%	71,3%	65,7%
Toplam	Sayı (n)	262	408	670
	Yüzde (%)	100,0%	100,0%	100,0%

Ki Kare testi, $X^2=16,695$; $p=0,001$

Siyasal faaliyetlere katılım bakımından cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Herhangi bir siyasal faaliyete katılım oranı erkeklerde %43,1 iken; kadınlarda %28,7’dir. Erkek katılımcılar siyasal faaliyet olarak en fazla %23,7 ile mitinglere katılım sağlarken en az %6,9 ile bir siyasal partinin veya adayın seçim kampanyasında aktif görev almışlardır. Kadın katılımcılarda da en fazla %18 ile en fazla mitinglere katılım sağlarken; erkeklerde olduğu gibi en az %4,1 ile bir siyasal partinin veya adayın seçim kampanyasında aktif görev almışlardır. Tablo 8’de öğrencilerin %65,7’sinin hiçbir siyasal faaliyette bulunmadıkları görülmektedir.

Tablo 9: Anne-baba Eğitim Durumu, Aile Gelir Durumu ve Ailede Siyasi Parti Üyesi Bulunma Durumunun Siyasal Faaliyetlere Katılım Düzeyi İle İlişkisi

	Siyasal faaliyetlere katılım düzeyi	
	r	p
Anne eğitim durumu	0,123	0,001
Baba eğitim durumu	0,129	0,001
Aile gelir grubu	0,009	0,812
Ailede siyasi parti üyesi bulunma durumu	0,197	0,000

Pearson korelasyon analizi

Siyasal faaliyetlere katılım düzeyinin hem anne hem de baba eğitim seviyesi ile *anlamlı pozitif korelasyon gösterdiği* belirlenmiştir ($p<0,05$).

Tablo 9, ailede siyasi parti üyesi bulunma durumu ile siyasal faaliyetlere katılım düzeyi arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Ailesinde siyasi parti üyesi bulunmayanlar “1”, ailesinde siyasi parti üyesi bulunanlar ise “2” ile temsil edilmiş ve siyasal faaliyetlere katılım yoğunluğu ile korelasyon testine tabi tutulmuştur. Bu durumda ailelerinde siyasi parti üyesi bulunan katılımcıların *daha çok siyasal katılım eğilimi gösterdikleri* belirlenmiştir ($p<0,05$).

6. SONUÇ

Üniversite gençliğinin siyaset algıları ve katılım durumlarının araştırıldığı bu çalışmada, üniversitede okuyan genç bireylerin siyasete ilişkin bilgileri, siyaset kurumlarına olan bakış açıları, siyasal katılıma ilişkin faaliyetleri ve düzeyleri, karar alma süreçlerindeki düşünceleri ortaya konmaya ve açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırma, genç bireylerin en fazla eğitim olanaklarına sahip olduğu düşünülen kurum olan üniversite ortamında yapılmıştır. Üniversite gençliğinin gelecekteki yöneticiler ve karar alıcılar olacağı gerçeği araştırmanın yapıldığı yerin belirlenmesinde önemli bir unsur olmaktadır.

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi’nde yaptığımız araştırmanın evrenini enstitüler, fakülteler, yüksekokullar ve meslek yüksekokulları oluşturmaktadır. Öğrencilere kolayda örnekleme yöntemi ile dağıtılan anket formlarının 680 tanesi geri dönmüş ve değerlendirmeye alınmıştır. Öğrencilerin %61,2’si (416) kadın katılımcılardan oluşurken %38,8’i (264) ise erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Örneklemedeki öğrenciler arasında fakülte, bölüm, sınıf veya yaş farkı gözetilmemiş ulaşılabilen her öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunu %63,7 ile 18-22 yaş arasındaki genç kesim oluştururken 30 yaş ve üzerindeki öğrenciler ise sadece %1’lik bir orana sahiptir. Özellikle eğitimin yaşının düşmesiyle beraber öğrenciler daha erken yaşlarda üniversitelere girmekte ve en aktif oldukları zamanları eğitim ile geçirmektedirler. Öğrenciler, siyasi etkinliğe göre değerlendirildiğinde en yaygın biçimde oy kullanmaktadırlar. Bu en kolay olması bakımından en çok tercih edilen faaliyettir. Siyasi parti faaliyetlerine katılmak, siyasi parti üyesi olmak, sivil toplum örgütlerine üye olmak, imza kampanyalarına katılmak, yasal gösterilere ve internet üzerinden herhangi bir protestoya katılmak gibi yöntemlere etkin bir şekilde başvurulmamaktadır. Erdoğan’ın (2003) *Türk Gençliği ve Siyasal Katılım* adlı çalışmasında da ortaya çıkan sonuçlar bu çalışma ile paralellikler göstermektedir. Toplumda bu tür faaliyetlere katılmanın hem yasal müeyyidelere hem de kişinin sosyal çevresinde yaptırımlara maruz kalmasına neden olabileceği söylenebilir. Bu durum Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde bir şekilde hissedilmektedir. Bu da katılım davranışının sağlıklı gelişmesi için belirli bir süreye ve katılım anlayışının olgunluk kazanmasına ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır.

Katılımcı gençlerin ailelerinin siyasi partilere karşı soğuk davrandıkları söylenebilir. Öğrencilerin siyasi fikirlerinin oluşmasında genel olarak aile ve akrabaları etkili olurken, üniversite arkadaş çevresi ve kitle iletişim araçları önemli olan diğer faktörlerdir. Olgunluk dönemine kadar yakın çevresinin etkisinde kalan bireyler doğal olarak onların düşünce ve davranışlarından etkilenirler. Belirli bir yaştan sonra eğitim nedeni ile başka bir çevreyle etkileşime giren bireylerin farklı insanlarla tanışıp fikir alışverişinde bulunurken aynı zamanda teknolojinin de etkisiyle daha fazla bilgiye sahip olup yeni davranış geliştirdikleri söylenebilir.

Araştırmadaki önemli bir sonuç da öğrencilerin siyasete ilgi düzeyinin önemli oranda yüksek çıkmasıdır. Erkeklerin kadınlara nazaran siyasete ilgi düzeyi daha yüksek çıkmaktadır. Özellikle kadınların siyasette

erkekler kadar etkin olamaması veya yasal olmasına rağmen pratikte şartların iyileştirilememesi kadınları siyasete karşı tepkisiz davranmaya iten sebepler olarak değerlendirilebilir. Korkmaz'ın (2005) *Siyasal Katılma ve Gençlik* ile Şahinbaş'ın (2016) *Gençliğin Siyaset Algısı ve Yönelimleri* adlı çalışmalarında da benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bunda da katılımın düşük olmasında siyasete karşı güvensizlik ve ilgisizlik sebeplerinin yer aldığı savunulabilir. Parlak'ın (1999) *Türkiye'de Gençlik ve Siyaset* çalışmasında da gençlerin siyasete ilgi düzeylerinin yüksek, katılımın ise düşük seviyelerde olduğu saptanmıştır.

Her ne kadar günümüzde ideolojik eğilimler arasındaki farklar karmaşık hale gelse de özellikle gençlerin çoğunlukla milliyetçi bir yapıda olduğu görülmektedir. Ulus devletlerin önemli bir özelliğini ortaya koyan milliyetçilik olgusu yeni nesil arasında da oldukça popüler bir halde kendini göstermektedir. Özellikle günümüzdeki küreselleşme olgusu düşünüldüğünde bu sonucun evrensel değerlerle bir uyum içinde olmadığı söylenebilir.

Öğrenci ailelerinin eğitim düzeyinin artmasına bağlı olarak siyasete ilgi derecesi de azalmaktadır. Bu daha çok Batı toplumlarına has bir özellik olarak ifade edilebilir. Gençlerin daha çok maddi hedefleri öne çıkarıp siyaset ve katılım gibi soyut konuları ikinci plana itmektedirler.

Erkeklerin siyasal faaliyetlere katılım yöntemlerinin hepsinde kadınlardan daha aktif oldukları görülmektedir. Erkeklerin %43 oranında, kadınların da %29 oranında siyasal faaliyette buldukları görülmektedir. Genel olarak %34 oranında siyasal faaliyette bulunma oranı ortaya çıkmıştır. Yıldız'ın (2014) *Gençlik ve Siyasal Katılım* isimli çalışmasının aksine daha çok siyasal katılım söz konusudur. Fakat Hasırcı'nın (2008) *Almanya'da Türklerin Siyasal Katılımı* çalışmasında, kadınların erkeklere göre daha fazla siyasal katılım eğilimi gösterdikleri ortaya çıkmış, siyasi parti üyeliği ve adaylığı gibi faaliyetlerde ise erkeklerin daha fazla etkin oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu da ülkeden ülkeye cinsiyetler arasında siyasal katılım boyutunda farklılıklar olabileceği yargısını desteklemektedir.

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencileri kapsamında değerlendirme yapıldığında öğrencilerin siyasete katılımının düşük olduğu, öğrencilerin kısmen de olsa bazı yöntemlerle siyasetin içinde oldukları görülmektedir. Kadın ve erkekler arasında katılım boyutunda farkların olduğu, gençlerin en aktif yaşlarda olmalarına rağmen siyasal faaliyetlere karşı çekingen davrandıkları görülmektedir.

Gençlerin siyasal hayata ve sürece katılımları denildiğinde akla gelen onların seçimlerde oy kullanma oranları ve tercihlerinin durumu olmakla birlikte bunun kapsamlı bir yargı olduğu söylenemez. Çünkü siyasal katılım demek; toplumsal duyarlılık, toplumun geleceği için çaba göstermek, toplum için değerli faaliyetler yapma ilkeleri demektir. Bu nedenle gençlerin siyasal katılımlarının saptanabilmesi için onların yaşam standartlarını artıracak tedbirlerin alınması faydalı olacaktır. Çünkü kendisinden toplumu için fayda beklenen gençlerin yaşamlarının en verimli çağlarında enerjilerini belirsizlikleri giderme yolunda harcamaları, siyasal katılıma ilgilerini azaltmaktadır.

Günümüz itibariyle siyasal katılımın kavramsal derinliği artmış ve geçmiştekenden çok farklı bir hale gelmiştir. Bunun da temel nedeni bilişim ve teknolojinin yaşamın her noktasına girmesidir. Günümüz gençliği olayları değerlendirirken ve harekete geçerken ideolojik yönlendirmelerden ziyade bilgiye ve diğerlerinin görüşlerine bakarak hareket etmekte ve karar alırken her ne kadar gençlik duygularını taşısa da rasyonel şekilde davranmaktadır. Gençliğin özgürlükçü, itirazcı, otoriteye direnen ve tepkici tutumları geçmişteki gençlik özelliklerinden çok daha farklı içeriklere sahip olması nedeniyle, bu kesimin ikna edilmesi zor olabilmektedir. Gençler ikna olmadıkları düşünce sistemlerine de karşı çok çabuk tepki gösterebilmektedirler.

Siyasal katılım bağlamında günümüz gençlerinin geçmiştekilerden farklılıklarını ortaya koyan çalışmaların yapılmasında yarar olacaktır. Ayrıca siyasal katılımın oy kullanmaktan veya bir partiye gönül vermekten çok daha fazlası olduğunun gençlere açıklanmasında yarar vardır. Çünkü geçmişte sağ ve sol olarak iki ana gruba ayrılmış ve katı ideolojiler üzerine kurulmuş olan siyasal yapılar bugün marjinal veya uç olarak değerlendirilebilmektedir. Günümüzün ideolojileri; dijitalleşme, bilim, iletişim, teknoloji, inovasyon ve sermayedir. Böyle bir ortamda gençleri siyasal yaşama dahil edebilmek için sığ söylemler yerine yenilikçi ve rasyonel uygulamalar daha etkili sonuçlar doğuracaktır. Ayrıca salt lider odaklı siyasal yapılardan ziyade kurumsal ve sürdürülebilir sistemlerin gençler için daha ilgi çekici bir hale geleceği söylenebilir.

Özellikle genç kesimin ilgisini çeken ve onları yönetimin içine katacak çalışmaların yapılması, gençlerin yönetime karşı olan güvensizliğinin ortadan kalkmasına ve kendilerini kanıtlamalarına imkân verecektir. Gençlerin günümüzde farklı fikir ve bilgilere sahip olması, yönetime katmak istedikleri uygulamaların da başarılı olmasını sağlayabilir. Gençliğin siyasal yaşama katılması, onların topluma hizmet etmelerinin sağlanması ve geleceğin inşasında rol almaları demektir. Gençlerin sorunlarının çözülmesinde ne kadar mesafe kat edilirse gençler o kadar toplumsal yaşama katkı verebileceklerdir.

Bu çalışmada Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin siyasal katılımına yönelik bir araştırma yapılmıştır. Gençlerle ilgili yapılacak bundan sonraki çalışmalarda; özel üniversiteler ile devlet üniversiteleri, büyükşehir bünyesindeki üniversiteler ile küçük şehirlerdeki üniversiteler karşılaştırmalı bir analize tabi tutularak karşılaştırma yapıp aralarındaki farklar ortaya konabilir. Ayrıca üniversite mezunu gençler ile üniversitede eğitimine devam eden gençler arasında karşılaştırmalı çalışmalar da yapılabilir.

KAYNAKÇA

- AYDIN, A. (2017). Sosyal Medya Paradigmasındaki Dönüşümün Siyasal Katılıma Yansıması. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- CANDAN, H. (2012). İş Dünyası ve Bürokrasi İlişkileri Bağlamında Girişimcilerin Türk Kamu Bürokrasisi Algısına Yönelik Bir Araştırma. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- ÇEBİ, S. & ŞAHİN A. Y. (2011). Türkiye'de Gençliğin İnternet Üzerinden Katılımı Özelinde Genç Siyasallığı ve Müzakereci Demokrasi, Katılımın -e Hali: Gençlerin Sanal Alemi. İstanbul: Alternatif Bilişim Derneği Yayınları.
- DİLBER, F. (2013). Siyasal Katılıma Etki Eden Psikolojik Faktörler ve Seçmen Tercihine Etkisi; Karaman Seçmenleri Üzerine Bir Alan Araştırması. Akademik Bakış Dergisi, (35):1-21.
- DURUN, D. (2014). Siyaset Bilimi. Ankara: Beta Yayınevi.
- EDWARDS, K. (2008). Social Inclusion and Youth Participation: A New Deal For Australia's Young People?, Youth Studies Australia, 27(2):11-17.
- ERDOĞAN, E. (2003). Türk Gençliği ve Siyasal Katılım. İstanbul: Toplum Katılım ve Gelişim Vakfı.
- GÜLDİKEN, N. (1996). Toplum Bilimsel Boyutuyla Siyasal Katılım. Sivas: Dilek Yayınları.
- GÜRBÜZ, S. & ŞAHİN, F. (2016). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Felsefe-Yöntem-Analiz. 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık
- HASIRCI, O. N. (2008). Almanya'da Türklerin Siyasal Katılım: Köln Örneği. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- KALAYCIOĞLU, E. (1984). Karşılaştırmalı Siyasal Katılım: Siyasal Eylemin Kökenleri Üzerine Bir İnceleme. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- KAPANİ, M. (2005). Politika Bilimine Giriş. İstanbul: Bilgi Yayınları.
- KORKMAZ, G. (2005). Siyasal Katılma ve Üniversite Gençliği Bilkent, Başkent, Ankara ve Gazi Üniversiteleri Örnekleri. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- PARLAK, İ. (1999). Türkiye'de Gençlik ve Siyaset: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü Örneği. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- PAVLIDIS, A & BARKER S. (2010). Who Participates?, Youth Studies Australia, 29(1):27-34.
- SEKAM- Sosyal Ekonomik ve Kültürel Araştırmalar Vakfı-, (2013). Türkiye Gençlik Raporu Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri. (Ed. C. Vatandaş). İstanbul: SEKAM Yayınları.

- ŞAHİNBAŞ, Y. (2016). Gençliğin Siyaset Algısı ve Yönelimleri: Trakya Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- ŞAŞMAZ, O. Y. (2015). Türkiye’de Siyasî Partilerin Gençlik Kollarında ve Bağlı Yan Kuruluşlarında Faaliyet Gösteren Gençlerin Siyasî Katılımlarına İlişkin Algıları. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- USTA, S. (2013). Kamu Yönetiminde Çıkar Çatışması. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- YILDIZ, M. M. (2014). Gençlik ve Siyasal Katılım: Dicle Üniversitesi Örneği. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- URL 1. www.haberturk.com/gundem/haber/1089006-genclerin-tercihi-muhalefet-oldu. Erişim Tarihi: 22.05.2017).